

Skaidrojums valsts konsolidētajai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

Finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes

2008.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk - gada pārskats) ir sagatavots atbilstoši likumam "Par grāmatvedību", "Likumam par budžetu un finanšu vadību", likumam "Par pašvaldībām", likumam "Par pašvaldību budžetiem", likumam "Par valsts budžetu 2008.gadam" un normatīvajos aktos grāmatvedības jomā noteiktajam.

Valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaitē kārtota apstiprinātajos grāmatvedības kontos atbilstoši Valsts kases 2007.gada 28. martā apstiprinātajiem metodiskajiem norādījumiem Nr.23 "Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršana un slēgšana" un Valsts kases 2005.gada 26.aprīļa dokumentā "Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika" noteiktajam.

Valsts budžeta iestādes un pašvaldības grāmatvedības uzskaiti kārtoti atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.867 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtoti grāmatvedības uzskaiti" un sagatavo pārskatus atbilstoši Ministru kabineta 2007.gada 13.novembra noteikumos Nr.749 "Noteikumi par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas kārtību" noteiktajai kārtībai un apjomam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu aktīvus un saistības uz 2008.gada 31.decembri, kā arī sniedz salīdzinošos datus uz 2007.gada 31.decembri. Salīdzinošie dati uzrādīti atbilstoši izmaiņām iepriekšminētajos normatīvajos aktos.

2008.gada pārskats ir sagatavots saskaņā ar uzkrāšanas un darbības turpināšanas principiem, izņemot trīs pašvaldības.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontroles atzinumu par 2008.gada finanšu pārskatu sagatavošanas pareizību saņēmušas 15 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Valsts kontroles atzinumus ar iebildēm saņēmušas 5 ministrijas, atzinumus bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu saņēmušas 2 centrālās valsts iestādes, bet pārējās ministrijas un centrālās valsts iestādes saņēmušas atzinumus bez iebildēm. Zvērinātu revidentu atzinumus saņēmušas 2 centrālās valsts iestādes saskaņā ar atbilstošiem tiesību aktiem.

Zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību bez iebildēm saņēmušas 537 pašvaldības, ar iebildēm saņēmušas 9 pašvaldības, negatīvus atzinumus saņēmušas 3 pašvaldības, kurās nav nodrošināta uzskaitē pēc uzkrāšanas principa, atteikumu sniegt atzinumu saņēmusi 1 pašvaldība, kurā no pašvaldības norēķinu kontiem nepamatoti un bez attaisnojuma dokumentiem veikti pārskaitījumi uz privātpersonas kontu.

Pašvaldību, kuras saņēmušas negatīvu atzinumu un atteikumu sniegt atzinumu, bilances kopsumma ir 0,07% no pašvaldību bilanču kopsavilkuma kopsummas un nerada būtisku ietekmi uz pārskatu.

Naudas vienība

Gada pārskatā par vērtības mēru lietota Latvijas Republikas naudas vienība lats (Ls).

Konsolidācijas pamatprincipi

Sagatavojot valsts konsolidēto finanšu pārskatu, izslēgti bilances posteņu savstarpējie atlikumi starp pārskatā iekļautajām pašvaldībām, valsts budžeta iestādēm un Valsts kasi.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Monētārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas oficiāli noteiktā ārvalstu valūtas kursa pārskata gada pēdējā dienā. Valūtas kursa starpības, kuras

radušās valūtas norēķinu rezultātā, kā arī aktīvu un saistību uzskaitē pielietojot valūtas kursus, kuri atšķiras no sākotnēji darījumu uzskaitē izmantotajiem valūtas kursiem, atzītas ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Latvijas Bankas noteiktie ārvalstu valūtu kursi (latos)		
Valūta	31.12.2008.	31.12.2007.
EUR	0.702804	0.702804
USD	0.495000	0.484000
DKK	0.094300	0.094200
GBP	0.728000	0.963000
SEK	0.063500	0.074400

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot finanšu pārskatu, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējuši atsevišķus bilances un ieņēmumu vai izdevumu aprēķina posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Uzskaitē un novērtēšanas metodes

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

2008.gada konsolidētā bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas. Par ilgtermiņa aktīviem atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk kā vienu gadu vai apmaksā paredzēta vēlāk kā pēc viena gada no bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru pielietošana vai apmaksā paredzēta gada laikā no bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām atzītas saistības, kuru atmaksā paredzēta vēlāk kā pēc viena gada no bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksā paredzēta viena gada laikā no bilances datuma.

Ilgtermiņa ieguldījumi

Bilances sadaļā "Ilgtermiņa ieguldījumi" norādīti resursi, kurus budžeta iestādes kontrolē pagātnes notikumu rezultātā un kuru dēļ nākotnē budžeta iestādēm paredzama ekonomisko labumu plūsma.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālajos ieguldījumos norādītas uz noteiktu laiku un tikai par atlīdzību iegūtās koncesijas, patenti, licences, datorprogrammas, tirdzniecības zīmes un līdzīgas tiesības.

Nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti to sākotnējā vērtībā, atskaitot uzkrāto amortizāciju un aprēķināto vērtības samazinājumu.

Amortizācija aprēķināta pēc lineārās metodes nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laikā.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē uzrādīti atlikušajā vērtībā.

Pamatlīdzekļi un to nolietojums

Pamatlīdzekļu sastāvā norādīti materiālie aktīvi, kurus budžeta iestāde izmanto, lai sniegtu pakalpojumus, ražotu preces, iznomātu citiem vai izmantotu administratīviem nolūkiem, un kurus paredzēts lietot ilgāk par vienu gadu.

Budžeta iestādes aktīvus uzskaitījušas pamatlīdzekļu vai apgrozāmo līdzekļu sastāvā atbilstoši paredzētā lietošanas laika ilgumam un vērtības kritērijiem, kas noteikti iestāžu grāmatvedības politikās.

Pamatlīdzekļi bilancē uzrādīti atlikušajā vērtībā, no sākotnējās vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu un aprēķināto vērtības samazinājumu.

Pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināts pēc lineārās metodes atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 21.jūnija noteikumiem Nr.440 "Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem".

Zemei, bioloģiskajiem aktīviem, kultūras un dabas pieminekļiem, mākslas priekšmetiem un citām kultūrvēsturiskajām vērtībām nolietojums netiek rēķināts.

Nomātie pamatlīdzekļi uzrādīti zembilancē.

Nomas maksājumi atzīti izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Atsavināšanai paredzētos pamatlīdzekļus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā. 2008.gadā visas ministrijas un centrālās valsts iestādes atsavināšanai paredzētos pamatlīdzekļus pilnībā (100%) uzskaitījušas krājumu sastāvā. 2008.gadā 85% pašvaldību atsavināšanai paredzētos pamatlīdzekļus uzskaitīja krājumu sastāvā, savukārt 25% pašvaldību pamatlīdzekļu atsavināšanu veica uzreiz no pamatlīdzekļu sastāva.

Likvidētie, atsavinātie vai iznīcinātie ilgtermiņa ieguldījumi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

No 2008.gada pamatlīdzekļu uzskaitē pēc to sākotnējās atzīšanas pielieto izmaksu metodi, izņemot mežaudzes, kurām veic vērtības aktualizāciju. Tomēr 4% pašvaldību veic pamatlīdzekļu pārvērtēšanu un pamatlīdzekļus pārskatā uzrāda pārvērtētajā vērtībā.

Finanšu ieguldījumi

Finanšu ieguldījumos norādīti budžeta iestāžu - valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāju un pārvaldītāju ieguldījumi kapitālsabiedrību kapitālā, aizdevumi, budžeta iestāžu īpašumā esošie vērtspapīri, ieguldījumi un noguldījumi.

Finanšu ieguldījumi konsolidētajā bilancē uzrādīti atsevišķi nodalot ieguldījumu ilgtermiņa un īstermiņa daļu.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu "Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā" un "Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā" pēc izmaksu metodes novērtēto finanšu ieguldījumu atlikumu vērtības uz pārskata perioda sākumu un beigām pārrēķinātas, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Noguldījumus, ieguldījumus kapitālsabiedrību kapitālos un īpašumā esošos vērtspapīrus norāda kā ilgtermiņa finanšu ieguldījumus, ja iestāde plāno tos turēt ilgāk par gadu.

Noguldījumus, ieguldījumus kapitālsabiedrību kapitālos un īpašumā esošos vērtspapīrus norāda kā īstermiņa finanšu ieguldījumus, ja iestāde plāno tos turēt laika periodā līdz gadam.

Izsniegtie aizdevumi norādīti kā ilgtermiņa finanšu ieguldījumi, ja aizdevumu atmaksa paredzama ilgākā laika periodā nekā viens gads, vai kā īstermiņa finanšu ieguldījumi, ja aizdevuma atmaksa paredzama gada laikā.

Kapitālsabiedrību kapitāla daļas sākotnēji uzskaitītas iegādes vērtībā. Budžeta iestādes uzskaitot līdzdalības ieguldījumus radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos tos novērtē un uzrāda pēc pašu kapitāla vai izmaksu metodes.

Atsevišķi ir uzrādītas līdzdalības radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālos un līdzdalības asociēto kapitālsabiedrību kapitālos, kā arī aizdevumi attiecīgajām kapitālsabiedrībām.

Ilgtermiņa prasības (debitori) uzrādīti bilances postenī „Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi”.

Noguldījumu uzskaitē

Noguldījumu sastāvā ietverti budžeta iestāžu uz laiku brīvo līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un citās kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus. Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti pēc uzkrāšanas principa.

Aizdevumu uzskaitē

Budžeta iestāžu izsniegto aizdevumu īstermiņa un ilgtermiņa daļas bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Pārskata perioda beigās, bet ne retāk kā reizi gadā veic aizdevuma neatmaksas riska novērtēšanu. Konstatējot risku, ka aizdevums netiks atmaksāts vai netiks atmaksāts pilnā apmērā, veido uzkrājumus šiem parādiem nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir realizējami (tirgojami) un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība.

Procentu ieņēmumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi

Īstermiņa finanšu ieguldījumi uzrādīti kā ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus paredzēts turēt ne ilgāk par gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumi, kurus paredzēts pārdot un kuri pārklasificēti par īstermiņa ieguldījumiem.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmos līdzekļos norādīti līdzekļi, kas iestādes rīcībā atradīsies ne ilgāk kā vienu gadu vai prasības, kuras paredzēts saņemt gada laikā pēc bilances slēgšanas datuma.

Atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.867 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti" apgrozāmo līdzekļu sastāvā ietverti arī atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi, lauksaimniecības krājumi, valsts stratēģiskās rezerves un speciālais militārais inventārs.

Krājumi

Krājumos norādīti īstermiņa aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu darbības nodrošināšanai, atsavināšanai vai materiālu un izejvielu veidā atrodas vai tiks izlietoti saimnieciskās darbības procesā.

Krājumi uzskaitīti iegādes (izmaksu) vērtībā. Krājumu novērtēšanai no 2008.gada jāpielieto "pirmais iekšā – pirmais ārā" (FIFO) metode, tomēr atsevišķas pašvaldības krājumu novērtēšanā vēl pielietojušas vidējo svērto cenu metodi, taču tas būtiskas atšķirības krājumu vērtībā nerada.

Debitori (norēķini par prasībām)

Debitoru grupā uzrādīti norēķini par prasībām, kas atmaksājamas (saņemamas) viena gada laikā. Debitoru parādu atlikumi saskaņoti.

Debitoru parādi bilancē norādīti neto vērtībā, kas aprēķināta, no debitoru uzskaites vērtības atskaitot nedrošajiem (šaubīgajiem) parādiem izveidotos uzkrājumus.

Atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumu Nr.867 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti" prasībām uzkrājumi nedrošiem (šaubīgiem) parādiem veidoti gadījumos, ja šo debitoru parādu atgūšana ir apšaubāma.

Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda izdevumos.

Debitoru sastāvā uzrādīti uzkrātie ieņēmumi.

Uzkrāto ieņēmumu vērtībā ietverti uzkrātie procenti depozītu noguldījumiem, aizdevumu uzkrātie procentu ieņēmumi, aizdevumu un galvojumu uzkrātie saistību maksājumi, uzkrātie apkalpošanas maksājumi, uzkrātie procenti par kontu atlikumiem, uzkrātie ieņēmumi no atvasinātajiem finanšu instrumentiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Nākamo periodu izdevumos un avansos par pakalpojumiem un projektiem uzrādītas faktiskās izmaksas, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, samaksātie avansi par pakalpojumiem un projektiem. Nākamo periodu izdevumi iekļauti attiecīgā perioda izdevumos pēc uzkrāšanas principa.

Nedrošiem (šaubīgiem) samaksātiem avansiem veidoti uzkrājumi, kas 2008.gada pārskatos iekļauti attiecīgo aktīvu sastāvā, atskaitot no aktīvu vērtības izveidoto uzkrājumu vērtības. Saņemtie rēķini par priekšapmaksām līdz apmaksas dienai uzrādīti zembilances saistībās.

Naudas līdzekļi

Naudas līdzekļu sastāvā ietverti Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs, kā arī budžeta iestāžu naudas līdzekļi – nauda kasēs un norēķinu kontos kredītiestādēs.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāls sastāv no rezervēm un budžeta izpildes rezultātiem.

Rezervju sastāvā norādīti budžeta iestāžu ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve un pārējās rezerves. Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve veidota no ilgtermiņa aktīvu pārvērtēšanas rezultātā radītā vērtības palielinājuma.

Pārējās rezerves atzītas, ja finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir tādas izmaiņas, kuras nav norādītas šīs kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Ilgtermiņa stabilizācijas rezerve ir fiskālās politikas instruments, kas izveidots no valsts budžeta aktīviem, lai nodrošinātu finansējumu makroekonomisko procesu izraisīto fiskālo risku ietekmes mazināšanai ekonomiskās vai finanšu krīzes apstākļos.

Uzkrājumi

Atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.867 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” un saskaņā ar uzkrāšanas principu atzīti uzkrājumi paredzamajām saistībām.

Uzkrājumi paredzamajām saistībām ir saistības, kuras attiecas uz iepriekšējā perioda darījumiem un ir paredzamas vai noteikti zināmas, bet kuru apjoms, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi.

Kreditori (norēķini par saistībām)

Kreditori ir uzrādīti kā pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksa radīs resursu patēriņu.

Kreditori konsolidētajā bilancē uzrādīti nodalot saistību ilgtermiņa un īstermiņa daļu.

Kreditoru parādi saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanās aktus.

Kreditoros uzrādīti aizņēmumi, emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri, saistības par ES finansētajiem projektiem, uzkrātās saistības, saistības par saņemtajiem avansiem, parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem, nākamo periodu ieņēmumi un pārējās saistības.

Aizņēmumi

Aizņēmumi, t.sk. finanšu līzings, konsolidētajā bilancē uzrādīti no naudas vai tās ekvivalentu saņemšanas no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijas, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Valsts emitētās eiroobligācijas finanšu bilancē sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Īstermiņa parādzīmes ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Vidēja termiņa parādzīmes ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu no viena gada (neieskaitot) līdz pieciem gadiem (ieskaitot). Ilgtermiņa obligācijas ir valsts parādzīmes ar dzēšanas termiņu virs pieciem gadiem.

Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa un ilgtermiņa daļas pārskatā nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Procentu izdevumi par valsts parādzīmēm uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Uzkrātās saistības

Uzkrāto saistību posteņi uzrādītas saistības, kuru lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība noteikta saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu.

Konsolidētajā bilancē uzkrāto saistību sastāvā iekļautas saistības uzkrātiem procentu un saistību izdevumiem emitētajiem vērtspapīriem, overdraftiem, ārvalstu aizņēmumiem un budžeta iestāžu darbinieku neizmantojamiem atvaļinājumiem.

Pārējās īstermiņa saistības

Konsolidētajā bilancē kā pārējās īstermiņa saistības uzrādītas saistības, kuras nav klasificētas atsevišķos saistību posteņos, piemēram, saistības, kas radušās saņemot līdzekļus, kurus atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem Valsts kase pārdala no attiecīgajiem fondiem. Valsts kasei rodas saistības par fondu līdzekļiem brīdī, kad fondu uzskaites kontos ieskaita pārdalāmos līdzekļus; arī saistības par kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu norēķinu kontu atlikumiem Valsts kases kontos.

Nākamo periodu ieņēmumi

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta saņemtā ārvalstu finanšu palīdzība, saņemtais finansiālais atbalsts un saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.867 "Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti" norādītie dāvinājuma vai pušu vienošanās līguma nosacījumi.

Ieņēmumi, kas saņemti pirms pārskata perioda bilances datuma, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, norādīti kā nākamo periodu ieņēmumi.

Nākamo periodu ieņēmumi iekļauti ieņēmumu un izdevumu pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas.

Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai

Bilances posteņu pārklasifikācija

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību, valsts budžeta iestāžu un pašvaldību budžeta iestāžu bilances posteņos:

- pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu "Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā" un "Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību

kapitālā” atlikumi uz pārskata perioda sākumu un beigām pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi;

- pēc pašu kapitāla metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu „Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi uz pārskata perioda beigām pārrēķināti, pielietojot izmaksu metodi, un iekļauti konsolidētajā finanšu pārskatā.

Nekustamā īpašuma reģistrācijas process

Zemes īpašuma tiesību atjaunošanas process bijušajiem zemes īpašniekiem noteikts likumā „Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās” un likumā “Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos”. Abos likumos ir noteikta procedūra zemes īpašuma tiesību atjaunošanai, taču nav noteikti termiņi šī zemes privatizācijas veida pabeigšanai.

Valstī 2008.gadā atbilstoši normatīvo aktu prasībām uzsākts apjomīgs darbs zemes īpašuma tiesību atjaunošanai lauku apvidos.

Atbilstoši Valsts kontroles ieteikumam un pamatojoties uz Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas 2008.gada 5.novembra sēdes lēmumu (protokols Nr.68) Finanšu ministrija veica izpēti un sagatavoja starpziņojumu par ministriju un pašvaldību gadu pārskatu bilances aktīvos uzrādāmo visu nekustamo īpašumu uzskaiti. Viens no būtiskākajiem iemesliem valsts nekustamā īpašuma reģistrācijas un uzskaites procesa lēnajai virzībai ir zemes politikas īstenošanas sadrumstalotība, jo zemes politikas realizācijā ir iesaistītas daudzas valsts pārvaldes institūcijas, kā arī vairākas funkcijas, kas palikušas nerealizētas un šobrīd neatrodas nevienas institūcijas pārziņā, piemēram, zemes pārraudzība¹, augšņu kartēšana un kvalitatīvā novērtēšana, līdz ar to nav pieejami aktuāli dati par zemes un augsnes kvalitāti, kas rada problēmas nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju statusa noteikšanā un zemes izmantošanas kontrolē².

Jāņem vērā arī, ka 2008.gadā valsts budžeta finansējums zemes kadastrālās uzmērīšanas darbiem ir piešķirts nepietiekamā apmērā. Saskaņā ar VSIA „Latvijas Valsts mērnieks” sniegto informāciju, valsts budžeta līdzekļus zemes kadastrālajai uzmērīšanai 2009.gadā un turpmākajos gados piešķirot 2008.gada apjomā, zemes vienību kadastrālās uzmērīšanas darbus par valsts budžeta līdzekļiem varētu pabeigt 37 gadu laikā.

Ņemot vērā šos apstākļus un valsts pašreizējās finansiālās grūtības, Tieslietu ministrija paredz rast problēmas pagaidu risinājumu, izstrādājot īpašus nosacījumus šādu īpašumu reģistrācijai.

Konsolidācija

Konsolidētās bilances sagatavošanas gaitā izslēgti valsts budžeta finanšu bilancē ietilpstošie un valsts un pašvaldību grāmatvedības bilancēs uzrādītie savstarpējie bilances atlikumi.

Valsts konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija Ls (940 452 105) vērtībā sekojošos bilances aktīva posteņos:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu Ls 234 423 523 vērtībā, t.sk.:

bilances posteņi “**Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā**” kopējā vērtībā Ls 568 309 132 pārrēķināti no izmaksu metodes pēc pašu kapitāla metodes;

bilances posteņi “**Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā**” kopējā vērtībā Ls 4 220 951 pārrēķināti no izmaksu metodes pēc pašu kapitāla metodes;

bilances posteņi “**Ilgtermiņa aizdevumi**” konsolidēti par kopējo summu Ls (337 846 903), t.sk.:

- Ls (337 786 723) vērtībā par ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- Ls (60 180) vērtībā pašvaldību ilgtermiņa aizdevumiem pašvaldībām;

¹ Zemes pārraudzība – informācijas iegūšana par zemes stāvokli, izmantojot esošo informācijas sistēmu datus vai veicot zemes periodisku apsekošanu

² Zemes politikas pamatnostādnes

bilances postenī „**Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi**” konsolidēti par kopējo summu Ls (259 657), t.sk.

- Ls (84 644) vērtībā par valsts budžeta iestāžu ilgtermiņa aizdevumiem valsts budžeta iestādēm;
- Ls (171 719) vērtībā par valsts budžeta iestāžu ilgtermiņa aizdevumiem pašvaldībām;
- Ls (3 294) vērtībā pārrēķināti pārējie finanšu ieguldījumi no pašu kapitāla metodes pēc izmaksu metodes.

Agrozāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu Ls (1 174 875 628) vērtībā, t.sk.:
bilances postenī “**Debitori**” Ls (51 002 819) vērtībā par:

- valsts budžeta iestāžu debitoru prasību pret valsts budžeta iestādēm Ls (441 693) vērtībā;
- valsts budžeta iestāžu debitoru prasību pret pašvaldību budžeta iestādēm Ls (312 944) vērtībā;
- valsts budžeta iestāžu kreditoru saistībām pret pašvaldību budžeta iestādēm Ls (246 892) vērtībā;
- pašvaldību budžeta iestāžu debitoru prasību pret pašvaldību budžeta iestādi Ls (846 212) vērtībā;
- par valsts budžeta iestāžu īstermiņa aizdevumiem valsts budžeta iestādēm Ls (3 600) vērtībā;
- par valsts budžeta iestāžu īstermiņa aizdevumiem pašvaldībām Ls (49 201) vērtībā;
- par valsts budžeta prasībām pret valsts budžetu par noguldījumu un kontu atlikumu Valsts kasē aprēķinājamiem procentiem Ls (44 493 362) vērtībā;
- par pašvaldību prasībām pret valsts budžetu par noguldījumu un kontu atlikumu Valsts kasē aprēķinājamiem procentiem Ls (16 689) vērtībā;
- par aprēķinājamiem uzkrājamiem ieņēmumiem par aizņēmumiem no valsts budžeta, t.sk.:
  - par uzkrājamiem procentu un saistību maksājumu procentiem pašvaldībām Ls (4 498 480) vērtībā;
  - par uzkrājamiem procentu un saistību maksājumu procentiem valsts budžeta iestādēm Ls (93 746) vērtībā.

bilances postenī “**Īstermiņa finanšu ieguldījumi**” Ls (26 108 767) vērtībā par:

- par valsts budžeta īstermiņa aizdevumiem valsts budžeta iestādēm un pašvaldībām Ls (26 095 548) vērtībā;
- pašvaldību īstermiņa aizdevumiem pašvaldībām Ls (13 219) vērtībā.

Naudas līdzekļi konsolidēti Ls (1 097 764 042) vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu kontu atlikumiem Valsts kasē.

Valsts konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija Ls (940 452 105) vērtībā sekojošos bilances pasīva posteņos:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu Ls 534 641 772 vērtībā bilances postenī “**Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts**”:

- Ls (37 885 017) vērtībā par valsts budžeta iestāžu pamatbudžeta kontu atlikumiem;
- Ls 572 530 083 vērtībā par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķiniem no izmaksu metodes pēc pašu kapitāla metodes;
- Ls (3 294) vērtībā par pārējo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārrēķiniem no pašu kapitāla metodes pēc izmaksu metodes.

Kreditori konsolidēti par kopējo summu Ls (1 475 093 877), t.sk., bilances postenī **“Ilgtermiņa saistības”** Ls (337 670 323) vērtībā, kur:

bilances posteņa **“Ilgtermiņa aizņēmumi”** konsolidējamo vērtību Ls (337 151 125) veido:

- valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumi no valsts budžeta Ls (337 090 945) vērtībā;
- pašvaldību ilgtermiņa aizņēmumi no pašvaldībām Ls (60 180) vērtībā;

bilances posteņa **“Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem”** konsolidējamā vērtība Ls (263 764), t.sk.:

- Ls (175 520) par pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa saistībām pret valsts budžeta iestādēm;
- Ls (88 244) par valsts budžeta iestāžu ilgtermiņa saistībām pret valsts budžeta iestādēm;

bilances posteņa **“Ilgtermiņa saistības par pārējiem Eiropas Savienības finansētajiem projektiem”** konsolidējamā vērtība Ls (255 434) vērtībā par pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta;

bilances postenī **“Īstermiņa saistības”** Ls (1 137 423 554) vērtībā, kur:

bilances postenī **“Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa”** konsolidējamā Ls (26 549 111) vērtība, kur:

- Ls (26 535 892) vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta;
- Ls (13 219) vērtībā par pašvaldību īstermiņa aizņēmumiem no pašvaldībām;

bilances posteņa **“Saņemtie ilgtermiņa noguldījumi”** konsolidējamā vērtība Ls (834 024 741) par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa noguldījumiem Valsts kasē;

bilances posteņa **“Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem”** konsolidējamā vērtība Ls (37 522), t.sk.:

- Ls (3 600) par pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa saistībām pret valsts budžeta iestādēm;
- Ls (33 922) vērtībā par pašvaldību aprēķinātajiem, uzkrātajiem procentiem par aizņēmumiem no valsts budžeta;

bilances posteņa **“Īstermiņa uzkrātās saistības”** konsolidējamā vērtība Ls (49 110 155), t.sk.:

- Ls (41 800) par pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa saistībām pret valsts budžeta iestādēm;
- Ls (4 498 480) vērtībā saistības par pašvaldību aprēķinātajiem, uzkrātajiem procentiem par aizņēmumiem no valsts budžeta;
- Ls (44 493 362) par Valsts kases saistībām pret valsts budžeta iestādēm par uzkrātajiem procentiem par noguldījumiem un kontu atlikumiem Valsts kasē;
- Ls (16 689) par Valsts kases saistībām pret pašvaldību par uzkrātajiem procentiem par noguldījumiem un kontu atlikumiem Valsts kasē;
- Ls (59 824) vērtībā saistības par valsts budžeta iestāžu aprēķinātajiem, uzkrātajiem procentiem par aizņēmumiem no valsts budžeta;

bilances posteņa **“Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem”** konsolidējamā vērtība Ls (22 527 799) par valsts budžeta iestāžu Kohēzijas fonda līdzekļu atlikumiem Valsts kasē;

bilances posteņa **“Pārējās īstermiņa saistības”** konsolidējamā vērtība Ls (205 174 226), t.sk.:

- Ls (441 693) vērtībā par valsts budžeta iestāžu debitoru prasību pret valsts budžeta iestādēm;
- Ls (312 944) vērtībā par valsts budžeta iestāžu debitoru prasību pret pašvaldību budžeta iestādēm;

- Ls (246 892) vērtībā par valsts budžeta iestāžu kreditoru saistībām pret pašvaldību budžeta iestādēm;
- (846 212) vērtībā par pašvaldību budžeta iestāžu debitoru prasību pret pašvaldību budžeta iestādi;
- Ls (153 551 672) vērtībā par īstermiņa saistībām par valsts speciālā, ziedojumu un dāvinājumu, deponēto un citu budžetu iestāžu klientu kontu atlikumiem;
- Ls (49 774 813) vērtībā par īstermiņa saistībām par pašvaldību budžeta iestāžu klientu kontu atlikumiem.

Paskaidrojumi bilances posteņiem

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām bilances posteņos sniegti šādu pārskatu skaidrojumos:

- valsts budžeta iestāžu bilanču kopsavilkums;
- pašvaldību budžeta iestāžu bilanču kopsavilkums;
- valsts budžeta finanšu balance.

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 10 272 728 281 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 8 374 320 934 vērtībā.

Ilgtermiņa ieguldījumi 2008.gadā palielinājušies Ls 1 898 407 347 vērtībā.

Detalizēts ilgtermiņa ieguldījumu bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā un finanšu bilancē.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālo ieguldījumu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 78 065 099.

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)
Nemateriālie ieguldījumi	142 925 358	64 860 259	78 065 099
Attīstības pasākumi un programmas	4 749 362	3 247 709	1 501 653
Licences koncesijas, patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	123 880 743	44 892 399	78 988 344
Pārējie nemateriālie aktīvi (ieguldījumi)	3 108 792	3 398 360	-289 568
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana	9 413 244	9 538 114	-124 870
Derīgo izrakteņu izpēte un citi līdzīgi neražotie nemateriālie ieguldījumi	1 331	1 546	-215
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	1 771 886	3 782 131	-2 010 245

Detalizēts nemateriālo ieguldījumu bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā.

Pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 587 195 420.

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)
Pamatlīdzekļi	6 990 911 411	6 403 715 991	587 195 420
Zemes gabali, ēkas, būves	5 371 937 811	4 853 205 239	518 732 572

Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	88 733 749	80 521 291	8 212 458
Pārējie pamatlīdzekļi	301 741 872	263 805 440	37 936 432
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	435 772 069	440 403 162	-4 631 093
Bioloģiskie un pazemes aktīvi	696 268 875	696 201 425	67 450
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	17 570 882	14 798 926	2 771 956
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	78 886 153	54 780 508	24 105 645

Detalizēts pamatlīdzekļu bilances posteņa sadalījums uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī ilgtermiņa finanšu ieguldījumi uzrādīti Ls 3 138 891 512 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 1 905 744 684 vērtībā. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 1 233 146 828. Detalizēts ilgtermiņa finanšu ieguldījumu bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1., 2., 9., 10., 20., 21., 22.pielikumā un finanšu bilancē.

Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā uzrādīta Ls 1 975 062 924 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī uzrādīta Ls 1 347 566 740 vērtībā. Līdzdalības radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 627 496 183.

Informācija par līdzdalību radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā uzrādīta gada pārskata 1., 2., 9. un 10.pielikumā.

Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā uzrādīta Ls 72 532 004 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī uzrādīta Ls 39 817 171 vērtībā. Līdzdalības asociēto kapitālsabiedrību kapitālā kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 32 714 834.

Informācija par līdzdalību asociēto kapitālsabiedrību kapitālā uzrādīta gada pārskata 1., 2., 9. un 10.pielikumā.

Ilgtermiņa noguldījumi

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī ilgtermiņa noguldījumi uzrādīti Ls 31 084 120 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 44 029 802 vērtībā. Šo ilgtermiņa noguldījumu kopējā vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (12 945 682).

Informācija par ilgtermiņa noguldījumiem uzrādīta gada pārskata finanšu bilancē, 21. un 22.pielikumā.

Ilgtermiņa aizdevumi

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī ilgtermiņa aizdevumi uzrādīti Ls 40 565 584 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 10 000 000 vērtībā. Šo aizdevumu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 30 565 584.

Informācija par ilgtermiņa aizdevumiem uzrādīta gada pārskata finanšu bilancē, 1., 2., 9., 10. un 20.pielikumā.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros uzrādīti Ls 75 535 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 90 974 vērtībā. Šo ieguldījumu kopējā vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (15 439).

Informācija par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem vērtspapīros uzrādīta gada pārskata 1., 2., 9. un 10.pielikumā.

Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi uzrādīti Ls 1 016 552 024 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 461 489 731 vērtībā. Pārējo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 555 062 293.

Detalizēta informācija par pārējiem ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem (ilgtermiņa debitoriem) uzrādīta gada pārskata 20.pielikumā un finanšu bilancē. Informācija par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību aizdevumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 9. un 10.pielikumā.

Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem uzrādīti Ls 3 019 321 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 2 750 266 vērtībā. Avansu par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 269 055.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu avansiem par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 9. un 10.pielikumā.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 2 240 249 703 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 993 320 413 vērtībā. Apgrozāmo līdzekļu vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 1 246 929 290.

Detalizēts apgrozāmo līdzekļu bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1., 2., 3., 4., 11., 12., 16., 17., 20., 21., 22., 28. un 29. pielikumā finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Krājumi

Krājumi konsolidētajā bilancē 2008.gada 31.decembrī uzrādīti Ls 299 286 354 vērtībā, 2007.gada 31.decembrī Ls 299 886 628 vērtībā.

Krājumu vērtība 2008.gadā samazinājusies Ls (600 274) vērtībā.

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)
Krājumi	299 286 354	299 886 628	-600 274
Izejvielas un materiāli	33 793 727	55 129 323	-21 335 596
Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi	4 284 797	571 900	3 712 897
Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi	45 181 230	17 061 199	28 120 031
Lauksaimniecības krājumi	427 072	408 080	18 992
Stratēģiskās rezerves	11 186 147	10 973 867	212 280
Inventārs vērtībā līdz Ls 50 (ieskaitot) par vienību un dažāda specifiska veida inventārs	22 159 331	168 292 533	-146 133 202
Speciālais militārais inventārs	138 477 006	0	138 477 006
Avansa maksājumi par krājumiem	43 777 044	27 499 641	16 277 403

Krājumu vērtība pārsvarā samazinājusies, samazinoties postenim "Inventārs vērtībā līdz Ls 50 (ieskaitot) par vienību un dažāda specifiska veida inventārs" par Ls 146 133 202, kas galvenokārt saistīts ar ātri nolietojamā inventāra izslēgšanu no uzskaites.

Detalizēts bilances posteņu sadalījums par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu krājumiem uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā.

Debitori

Konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri debitori uzrādīti Ls 102 927 738 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri Ls 72 499 082 vērtībā.

Debitoru vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 30 428 656.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu debitoriem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 3. un 4.pielikumā.

Detalizēta informācija par valsts budžeta pārņemtajiem aizdevumiem uzrādīta gada pārskata 20.pielikumā.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 290 830 439 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 194 669 712 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 96 160 727.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem uzrādīta gada pārskata 1. un 2.pielikumā.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi

Īstermiņa finanšu ieguldījumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 895 674 892 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 178 837 405 vērtībā.

Šo ieguldījumu vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 716 837 487.

Detalizēts īstermiņa finanšu ieguldījumu bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1., 2., 11., 12., 20. un 22.pielikumā, finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 9 718 687 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 9 394 885 vērtībā.

Šo aizdevumu ieguldījumu vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 323 802.

Detalizēta informācija par valsts budžeta īstermiņa aizdevumiem un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļu uzrādīta gada pārskata 20.pielikumā un finanšu bilancē.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa aizdevumiem un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļu uzrādīta gada pārskata 1., 2., 11. un 12.pielikumā.

Īstermiņa noguldījumi

Īstermiņa noguldījumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 876 306 253 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 154 543 435 vērtībā.

Šo noguldījumu vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 721 762 818. Palielinājumu galvenokārt veido valsts budžeta līdzekļu noguldījumi Latvijas bankā un kredītiestādēs.

Detalizēta informācija par valsts budžeta noguldījumiem uzrādīta gada pārskata 21., 22., 28. un 29. pielikumā.

Pārējie īstermiņa ieguldījumi

Pārējie īstermiņa ieguldījumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 4 543 301 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 3 152 290 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 1 391 011.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu pārējiem īstermiņa ieguldījumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 11. un 12.pielikumā.

Naudas līdzekļi

Naudas līdzekļi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 651 530 280 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 247 427 586 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 404 102 694. Palielinājumu veido valsts budžeta līdzekļu atlikumi Latvijas bankas un kredītiestāžu kontos.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 16. un 17.pielikumā. Detalizēta informācija par valsts budžeta līdzekļu atlikumiem uzrādīta gada pārskata 22. un 29. pielikumā.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāls konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīts Ls 7 847 993 562 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 7 156 773 205 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 691 220 357.

Detalizēta informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu pašu kapitāla (neto aktīvu) izmaiņām uzrādīta gada pārskata 7., 8. un 27. pielikumā, finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Rezerves

Rezerves konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 1 695 108 675 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri uzrādītas Ls 1 732 773 497 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (37 664 822).

Rezervju kopējā vērtība galvenokārt samazinājusies, pašvaldībām samazinot iepriekš izveidoto pārvērtēšanas rezervi no uzskaites izslēgto ilgtermiņa aktīvu vērtībā.

2008.gadā pašvaldības ņēmušas uzskaitē līdz šim neuzskaitītas mežaudzes Ls 5 401 002 vērtībā. 2008.gadā izveidota ilgtermiņa stabilizācijas rezerve Ls 912 441 922 vērtībā.

Līdz likuma "Ilgtermiņa stabilizācijas rezerve" spēkā stāšanās brīdim Valsts kase ISR līdzekļus, kas saņemti atbilstoši Ministru kabineta 22.04.2008 rīkojumam Nr. 220 "Par Valsts īpašuma privatizācijas fonda līdzekļu izlietošanas programmu 2008.gadā" (kopš 2008.gada 15.maija) ieguldīja tikai latos Latvijas Bankā, savukārt, nopelnītos procentus ieskaitīja ISR naudas kontā Latvijas Bankā.

Informācija par rezervēm uzrādīta gada pārskata 1., 2., 7., 8. un 27. pielikumā, finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Budžeta izpildes rezultāti

Budžeta izpildes rezultāti konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 6 152 884 887 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 5 423 999 708 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 728 885 179.

Negatīvs pārskata gada budžeta izpildes rezultāts ir 35% pašvaldību un 16 ministriju vai centrālo valsts iestāžu.

Informācija par budžeta izpildes rezultātiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 7., 8. un 27. pielikumā, finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts

Iepriekšējā budžeta gada izpildes rezultāts konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīts Ls 5 225 406 946 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 3 890 227 255 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 1 335 179 691.

Informācija par iepriekšējā budžeta gada rezultātu uzrādīta gada pārskata 1., 2., 7. un 8.pielikumā un finanšu bilancē.

Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīts Ls 927 477 941 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 1 533 772 453 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (606 294 512).

Informācija par pārskata gada budžeta izpildes rezultātu uzrādīta gada pārskata 1., 2., 7., 8. un 27. pielikumā, finanšu bilancē un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu bilancē.

Uzkrājumi

Šajā bilances postenī uz pārskata perioda beigām uzrādīti uzkrājumi paredzamajām saistībām.

Uzkrājumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 65 871 666 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 28 214 662 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 37 657 004.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu uzkrājumiem uzrādīta gada pārskata 1. un 2.pielikumā.

Kreditori

Kreditori konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 4 599 112 756 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 2 182 653 480 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 2 416 459 276.

Informācija par kreditoriem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5., 6., 13., 14., 18., 19.pielikumā un finanšu bilancē.

Detalizēta informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu kreditoru saistībām uzrādīta gada pārskata 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa saistības

Ilgtermiņa saistības konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 2 868 909 099 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 1 381 836 758 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 1 487 072 341.

Ilgtermiņa saistību bilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā un finanšu bilancē.

Informācija par ilgtermiņa saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5., 6., 13., 14., 18., 19.pielikumā.

Ilgtermiņa aizņēmumi

Ilgtermiņa aizņēmumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 788 021 312 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 279 572 763 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 508 448 549. Palielinājumu galvenokārt veido valsts budžeta aizņēmumi no ārvalstu finanšu institūcijām.

Valsts parāda sadalījums pa termiņiem un kreditoriem, t.sk., ilgtermiņa aizņēmumi no ārvalstu finanšu institūcijām, uzrādīti gada pārskata 19.pielikumā.

Detalizēta informācija par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību aizņēmumiem uzrādīta gada pārskata 13. un 14.pielikumā.

Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa

Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīta Ls 931 213 954 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 618 064 608 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 313 149 346. Palielinājumu veido būtisks ilgtermiņa parāda vērtspapīru apjoma pieaugums 2008.gadā.

Valsts budžeta parāda saistību pārskats sadalījumā pēc kreditora tipa uzrādīts gada pārskata 18.pielikumā.

Valsts parāda sadalījums pa termiņiem un kreditoriem, t.sk., ilgtermiņa daļa emitētajām obligācijām un citiem parāda vērtspapīriem, uzrādīta gada pārskata 19.pielikumā.

Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem

Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 176 596 290 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 99 179 375.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 77 416 915.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa parādiem piegādātājiem un darbuņēmējiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem

Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 248 208 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 219 281 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (28 927).

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa saistībām par saņemtajiem avansiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa uzkrātās saistības

Ilgtermiņa uzkrātās saistības konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 13 722 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 20 955 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (7 233).

Informācija par ilgtermiņa uzkrātajām saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem

Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 66 366 807 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 54 791 484 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 11 575 323.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu norēķiniem par nākamo periodu ieņēmumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa saistības par struktūrfondu projektiem

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās ilgtermiņa saistības par struktūrfondu projektiem Ls 332 206 vērtībā, attiecīgi 2007.gada 31.decembrī – Ls 602 545 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (270 339).

Informācija par ilgtermiņa saistībām par struktūrfondu projektiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa saistības par ES piešķirto Kohēzijas fonda projektu finansējumu

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās ilgtermiņa saistības par ES piešķirto Kohēzijas fonda projektu finansējumu Ls 37 888 929 vērtībā, attiecīgi 2007.gada 31.decembrī – Ls 69 406 849 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (31 517 920).

Informācija par ilgtermiņa saistībām par ES piešķirto Kohēzijas fonda projektu finansējumu uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Ilgtermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību un ES politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās Ilgtermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem Ls 2 074 768 vērtībā, attiecīgi 2007.gada 31.decembrī – Ls 2 197 640 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (122 872).

Informācija par Ilgtermiņa saistībām par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību un ES politiku finansētajiem pasākumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Pārējās ilgtermiņa saistības

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās pārējās ilgtermiņa saistības Ls 866 152 903 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 257 781 258 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 608 371 645.

Lielākais pārējo ilgtermiņa saistību pieaugums ir Rīgas pilsētai par Ls 32 053 435 un valsts budžetam Ls 35 140 200 vērtībā pret A/S “Latvenergo” par kontu atlikumiem Valsts kasē.

Informācija par pārējām ilgtermiņa saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā un finanšu bilancē.

Īstermiņa saistības

Īstermiņa saistības konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas vērtībā Ls 1 730 203 657, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 800 816 722 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 929 386 935.

Īstermiņa saistību bilances posteņu detalizēts sadalījums uzrādīts gada pārskata 1. un 2.pielikumā un finanšu bilancē.

Informācija par īstermiņa saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5., 6., 13., 14., 18., 19.pielikumā.

Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa

Īstermiņa aizņēmumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 109 968 047 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 63 414 488 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 46 553 559.

Valsts parāda sadalījums pa termiņiem un kreditoriem, t.sk. īstermiņa aizņēmumi no ārvalstu finanšu institūcijām, uzrādīti gada pārskata 19.pielikumā.

Detalizēta informācija par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību aizņēmumiem uzrādīta gada pārskata 13. un 14.pielikumā.

Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa

Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīta Ls 880 586 653 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 184 919 003 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 695 667 650. Palielinājumu veido būtisks īstermiņa parāda vērtspapīru vērtības pieaugums 2008.gadā.

Valsts budžeta parāda saistību pārskats sadalījumā pēc kreditora tipa uzrādīts gada pārskata 18.pielikumā.

Valsts parāda sadalījums pa termiņiem un kreditoriem, t.sk., īstermiņa daļa emitētajām obligācijām un citiem parāda vērtspapīriem, uzrādīta gada pārskata 19.pielikumā.

Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 95 337 935 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 82 262 351.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 13 075 584.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa saistībām pret piegādātājiem un darbuņēmējiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem

Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 4 049 011 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 4 414 666 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (365 655).

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu īstermiņa saistībām par saņemtajiem avansiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Īstermiņa uzkrātās saistības

Īstermiņa uzkrātās saistības konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādītas Ls 130 206 231 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 90 320 427 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 39 885 804.

Informācija par īstermiņa uzkrātajām saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā un finanšu bilancē.

Īstermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību un ES politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem Ls 192 279 653 vērtībā, attiecīgi 2007.gada 31.decembrī – Ls 166 457 587 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 25 822 066.

Informācija par īstermiņa saistībām par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību un ES politiku finansētajiem pasākumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā un finanšu bilancē.

Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)

Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus) konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 38 034 443 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 34 789 274 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 3 245 169.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu norēķiniem par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus) uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 30 692 839 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 26 321 795 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 4 371 044.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu norēķiniem par nodokļiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Pārējās īstermiņa saistības

2008.gada 31.decembrī konsolidētajā bilancē uzrādītās pārējās īstermiņa saistības Ls 132 932 717 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 52 646 017 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 80 291 700. Pārējo īstermiņa saistību būtiskas izmaiņas saistītas ar bilances posteņa konsolidāciju Ls 205 174 226 vērtībā.

Informācija par pārējām īstermiņa saistībām uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā un finanšu bilancē.

Nākamo periodu ieņēmumiem

Nākamo periodu ieņēmumi konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri uzrādīti Ls 114 521 109 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri – Ls 95 271 114 vērtībā.

Šī bilances posteņa vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 19 249 995.

Informācija par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu norēķiniem par nākamo periodu ieņēmumiem uzrādīta gada pārskata 1., 2., 5. un 6.pielikumā.

Zebilance

Zebilances posteņu sadalījums uzrādīts gada pārskata 1., 2.pielikumā un finanšu bilances skaidrojumos. Detalizēta informācija par pašvaldību izsniegtajiem galvojumiem uzrādīta gada pārskata 15.pielikumā un par valsts izsniegtajiem galvojumiem gada pārskata 24.pielikumā.

Zebilances aktīvi

Konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri zebilances aktīvi uzrādīti Ls 368 989 608 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri uzrādīti – Ls 209 594 160 vērtībā.

Zebilances aktīvu kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 159 395 448.

Zebilances prasības

Konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri zebilances prasības uzrādīti Ls 22 379 426 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri uzrādīti – Ls 23 721 787 vērtībā.

Zebilances prasību kopējā vērtība 2008.gadā samazinājusies par Ls (1 342 361).

Zebilances saistības

Konsolidētajā bilancē uz 2008.gada 31.decembri zebilances saistības uzrādīti Ls 1 454 291 151 vērtībā, uz 2007.gada 31.decembri uzrādītas – Ls 1 359 233 125 vērtībā.

Zebilances saistību kopējā vērtība 2008.gadā palielinājusies par Ls 95 058 026.

30.06.2009.

7026

Irēna Šuksta

67094210, irena.suksta@kase.gov.lv